

A tiam dicentis, Si enim quæ destruxi hæc iterum edifico, præuaricatore meipsum constituo. Quæ verba scilicet si tam sinistro animo ipse Apostolus inteligeret, nec christianus nec Apostolus fieret, nec prædicator edificaret Ecclesias, quas perceptor ante destruebat. Nusquam itaque isti se tam aperte indicant, cur nec superati corrigi voluerit, quam cum destruantur Hispanos, quod post sententias suas aliter prolatas, collegarum discussioni posteriorique iudicio cesserunt. Quam enim hoc factum est de mansuetudine christiana, tam illud de contentione diabolica: & ideo non mirum quod ista humilitate pax custodita est, & illa elatione dirupta. Proinde illis recte redditur quod fecerunt, Docuerunt enim talia posteros suos. Nam & Maximiniana non ob aliud in trecentorum & decem collegarum suorum, a quibus Primianus, quem primo ipsi damnauerunt, innocens iudicatus est, iudicio considerare noluerunt, nisi pro dicta contumacia sententiam apostolicam imperitis opponendo & dicendo, Si enim quæ destruxi hæc eadem aedifico, præuaricatore meipsum constituo. Destruerant enim centum collegæ Priminiani, & eum propterea cum trecentis rursus aedificare noluerunt.

B Ita cum se cauere fingunt ne hominem aedificantem quem destruxerant, seipso malo schismatis sacrilegi destruxerunt. Sed tamen si viueret Parmenianus, non auderet iam reprehendere Hispanos, & eos appellare præuaricatores, quia sententia sua in collegarum sententiam defluxit, ne ipsi offenderent collegas suos, qui multi Primiano iam à se damnato in melius correxerunt, ad trecentorum concilium transferunt, magis eligentes contra suas proprias venire sententias, quam contra pacem unitatis, etiam in parte Donati, & maxime Prætextato Asluritano, & Feliciano Musticano parceret Parmenianus, qui etiam damnati à trecentis & decem coepiscopis suis, ad eosdem ipsos à quibus damnati fuerant, studio concordia redierunt, & à suis damnatoribus eodem studio sine vilo sui honoris detrimento, pro pace suscepti sunt, nec quisquam rebaptizandos putauit, qui fuerat ab eis foris in schismate baptizati. An forte quia multum displicet Parmeniano qui corrigunt sententias suas, & eos non intelligens Apostolum, præuaricatores vocat, detestaretur eos, quia intro redire quam foris remanere maluerunt, & adiunctis sibi nonnullis similibus sociis, etiam Parmenianistas crearet, sicut iam multa frustra de isto frusto per totam Africam facta sunt. Sic sic necesse est, ut minutatim secti consicilli dispereant, qui tumorem animositatis suæ catholicæ pacis sanctissimo vinculo prætulerunt. Neque enim tam timenda sunt quæ comminatur Parmenianus, quam intuenda quæ confitentur. Cum enim diceret per Osium Hispanum adiutorium præstitum Cæcilianiano, ut ad eorum communionem sanctorum & illibatorum numerus cogeretur, & huic impietati fidem feruorum dei integram restituisse, vltro passus est suos ipsos adisse Constantinum, & arbitrio eius à iudicibus Episcopis causam cognitâ, quibus præfuit Melitades Romanæ urbis Episcopus. In quo iudicio sicut Ecclesiastica gesta testantur quia victi sunt isti, & innocens Cæcilianus inuentus est, eundem Melitadem crimine traditionis accusant. Quod quæro quomodo cognouerint? Si enim ante iudicium, non sibi præiudicare debuerunt, ut apud talem iudicem causam agere inciperent, etiam ex præcepto imperatoris quem ipsi adierant, tale subire iudicium. Si autem post dictam causam prolatamque sententiam eum traditorem didicisse perhibent, usque adeo demerentes sunt homines, ut ductos iudices apud quos victi sunt, victis ligatoribus credat esse postponendos. Et tamē in his omnibus quauis magna temeritate Ita-

Tomus septimus.

los, Gallos & Hispanos accusant, relictis cæteris tam multis prouincijs atque gentibus, à quibus nefando sacrilegio separati sunt, quibus utique obesse non possent crimina Itolorum, Hispanorum atque Gallorum, etiam si vera dicerentur: iam enim cæteras terras cæco more, vel potius furore arguunt, & eis irascuntur: quia cum duæ partes essent in Africa, vna, inquit, traditorum, & altera innocentium, traditores sibi quam innocentes adiungere maluerunt. Quæ vna comminatio breuissime atque iustissime ita resellit, quia cum duas partes audissent esse in Africa, vna traditorum, alteram innocentium, eam innocentem esse crediderunt, quæ causam suam apud vicinos Ecclesiasticos iudices obtinuerat. Quapropter illi semper innocentes manserunt, qui nescientes quemadmodum ista in Africa gesta sint, id tamen crediderunt quod pacifice ac religiose credere debuerunt, à quibus innocentibus separatio nullo modo innocens esse potuit.

Fatetur etiam Parmenianus ad Arelatense oppidum, & Episcopos iudices & partes ex Africa conuenisse. Cæcilianum scilicet atque Donatistas, ubi omnia suis credidit, qui nihil victi potuerunt de iudicibus conqueri: nec tamen negaturus eos ad Constantinum venisse. Et quia ibi quoque vltimo iudicio superati sunt, etiam ipsum gratia corruptum esse criminatur. Quibus omnibus consideratis, qui sine studio partium iudicat, eligat quibus credat, utrum iudicibus sententias proferentibus, an litigatoribus contra quos prolatae sunt, litem finire nolentibus. Certe orbis terrarum iudicibus creditur. Qui autem Donatistas consentiunt, eosque defendunt, fatentur se illius Ecclesiæ esse, quæ causam suam, qualiscunque illa fuerit, non potuit tamen in transmarinis tot disceptationibus obtinere, & eorum aduersus iudices murmura & crimina, credula vanitate suscipiunt. Quia in re si innocentes se dicunt, & eos quos superatos scimus: quanto innocentes sunt qui temere aliquid mali de ipsis iudicibus credere nolunt de quibus necesse est ut qui victi fuerant conquerantur. Non solum enim qui bonam causam perdidit, de iniquo vel tardo vel negligenti iudice queritur, sed etiam qui iustissime victus est, ea cæcitate de innocente iudice murmurat, qua cæcitate cum innocente aduersario litigabat. Quapropter isti non ideo celestati sunt, quia de omnibus victi non tunc temere aliquid credere: sed ideo quia se furore schismatis præcederant ab eis innocētibus, qui multo rationabilis nolunt tale aliquid de ipsis iudicibus credere. Existat enim aliqua illarum partium in nomine Christi nobilissima Ecclesia, vel ex illis septem, etsi placet potissimum Philadelphia, quæ de mystico nomine per linguam Græcam fraternam intimat charitatem. Audiamus igitur vocem eius, nec eius palea loquatur, sed frumentum.

Si ergo dicat istis, quid in me arguitis fratres, quid accusatis? quanto intervallo secundum terrenum locum ab Africa remota sum, partim nosse, partim audire potuistis. Quid ibi tunc siue traditores, siue traditorum vel accusatores vel damnatores, siue innocentium vel calumniatores vel oppressores egerint, prorsus ignoro. Sed ille dominus noster qui emit totum mundum precio sanguinis sui, cuius sancta commercia Prophetæ tanto antè cecinit, dicens, Foderunt manus meas & pedes meos, dinumerauerunt omnia ossa mea. Ipsi vero considerauerunt & inspererunt me, diuiserunt vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem. Inter nos & vos non spatia constituit vacua & nuda christianis, impleuit hæc omnia sanctificatione nominis sui: in ipso quippe psalmo passionis, non solum quantum, sed etiam quantum emerit declaratum est: ibi enim paulo post dicitur, Reminiscetur & conuertentur ad dominum vniuersi fines terræ, & adorabunt in conspectu

Cap. VI.

E

F

Apoc. 3.

Profopopæia.

Psal. 21.

a iij spectu